ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การวิเคราะห์การทำเกษตรแบบพันธะสัญญาในการผลิตมันฝรั่ง

พันธุ์แอตแลนติก ในจังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน นายวิเชษฐ ขยัน

ปริญญา คิลปศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์การเมือง)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ คร. วีนัส ฤาชัย อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์วัชรี พฤกษิกานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มี 3 วัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อประเมิน โครงสร้างการทำเกษตรแบบมี พันธะสัญญาในการผลิตมันฝรั่งพันธุ์แอตแลนติก 2) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของ การทำเกษตรแบบมีพันธะสัญญาในการผลิตมันฝรั่งพันธุ์แอตแลนติก และ 3) เพื่อให้ทราบปัญหา และข้อจำกัดในการคำเนินงานทั้งในส่วนของเกษตรกรผู้ผลิต สหกรณ์ผู้ปลูกมันฝรั่งเชียงใหม่จำกัด ผู้ส่งเสริมและรวบรวมผลผลิต และบริษัทผู้รับซื้อผลผลิตการเกษตร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย 3 ฝ่าย คือ 1) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการผลิต มันฝรั่งตัวแทนของ บริษัท เป๊ปซี่-โคล่า (ไทย) เทรดดึ้ง จำกัด จำนวน 1 คน 2) ตัวแทนของสหกรณ์ ผู้ปลูกมันฝรั่งเชียงใหม่ จำกัด จำนวน 3 คน และ 3) จำนวนเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 119 คน ซึ่งมาจากเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ผู้ปลูกมันฝรั่งเชียงใหม่จำกัด ซึ่งเข้าร่วมโครงการทำเกษตร แบบมีพันธะสัญญาในการผลิตมันฝรั่งพันธุ์แอตแลนติก ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในอำเภอสันทรายจำนวน 105 คน และ ในอำเภอแม่แตงจำนวน 14 คน โดยข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ส่วนใหญ่เป็นข้อมูลปฐม ภูมิซึ่งได้จาการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวโดยใช้แบบสอบถาม วิธีวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิง พรรณนา

ผลการศึกษาการประเมินโครงสร้างการทำเกษตรแบบมีพันธะสัญญาในการผลิตมัน ฝรั่งพบว่าโครงสร้างการทำเกษตรแบบมีพันธะสัญญาฯ นั้นมี 3 ขั้นตอน คือ 1) การคำเนินงานก่อน การเพาะปลูกมันฝรั่ง 2) การคำเนินงานระหว่างการเพาะปลูกมันฝรั่ง และ 3) การเก็บเกี่ยวการ รวบรวมผลผลิตมันฝรั่ง การซื้อขายผลผลิตและการชำระเงินแก่เกษตรกร

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการทำเกษตรแบบมีพันธะสัญญาในการ ผลิตมันฝรั่งฯ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มาจากบริษัทฯ และสหกรณ์นั้น มีความเห็นตรงกันว่าปัจจัยด้าน การส่งเสริมการผลิต ปัจจัยด้านการตลาดและ ด้านผลตอบแทนรายได้ ทุก ๆ เรื่องมีความสำคัญมาก ต่อความสำเร็จของการทำเกษตรแบบมีพันธะสัญญาฯ ขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเกษตรกรนั้นให้ ความสำคัญมากที่สุดในเรื่องรายได้ที่มั่นคง และมีตลาดรับซื้อผลผลิตมันฝรั่งที่แน่นอน

ผลการศึกษาปัญหาและข้อจำกัดในการดำเนินงานฯ นั้นพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มาจาก บริษัทฯและสหกรณ์นั้น มีความเห็นตรงกันว่าแทบจะไม่มีปัญหา และจะมีปัญหาบ้างในด้าน การส่งเสริมการผลิต คือ การที่เกษตรกรบางรายเลือกใช้หัวพันธุ์ที่ไม่ได้มาจากทางบริษัทฯ และ ในด้านการตลาด คือ การที่เกษตรกรบางรายขายผลผลิตให้แก่ผู้อื่นบ้าง ขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่เป็น เกษตรกรนั้นมีปัญหาในเรื่องรายได้ที่ได้รับจากการขายผลผลิตได้น้อยกว่าที่คาดหวังไว้

ลิบสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ Copyright[©] by Chiang Mai University All rights reserved

Independent Study Title An Analysis of a Contract Farming in Production of Atlantic

Potato in Chiang Mai

Author Mr. Wichet Khayan

Degree Master of Arts (Political Economy)

Independent Study Advisory Committee

Associate Professor Dr. Venus Rauechai Advisor

Associate Professor Watcharee Prugsiganont Co-advisor

ABSTRACT

This study had three objectives as follows: 1) To evaluate the structure of contract farming in the production of Atlantic Potatoes, 2) To analyze factors affecting the success of contract farming in the production of Atlantic Potatoes and 3) To find out about the problems and limitations in the operation on the part of farmers, the Chiang Mai Potato Growers Cooperative, Ltd., product promoters and collectors as well as the companies that bought farm products.

The sample group consisted of 1) one official of the potato production promotion who represented the Pepsi – Cola (Thai) Trading, Ltd., 2) Three representatives of the Chiang Mai Potato Growers Cooperative, Ltd., and 119 farmers who were the sample population, all of them were members of the Chiang Mai Potato Growers Cooperative, Ltd., who participated in contract farming in the production of Atlantic Potatoes; 105 were in San Sai District and 14 were in Mae Taeng District. The data used in this study was mostly primary data derived from interviews of the sample population using questionnaires. The data was analyzed using descriptive statistics.

The results of the evaluation of the structure of contract farming in the production of Atlantic potatoes showed that it involved 3 steps: 1) the pre-growing process, 2) the growing process and 3) the harvesting process including collecting the potato products, selling and purchasing and the payment made to the farmers.

The study of factors affecting the success of contract farming in the production of Atlantic potatoes showed that the sample population from the company and the cooperative

agreed that the factors related to production promotion, marketing and income were significant to the success of contract farming whereas the sample population from the farmers or growers' group gave importance mostly to the security of income and market for the potato products. The results of the study about the problems and limitations in the operation showed that the sample population from the company and the cooperative agreed that there rarely were any problems. Some problems came up from product promotion where some farmers did not use the potatoes provided by the company for planting. In terms of marketing, some of the farmers sold their products to other groups of buyers. As for the sample population from the farmers' group, it was found that they had some problems about the income as there were able to sell their products for less than they had expected.

